

BO'LAJAK MUSIQA O'QITUVCHILARNI INKLYUZIV TA'LIMGA TAYYORLASH

Davron G'ayratovich Azimov

Chirchiq davlat pedagogika universiteti

San'atshunoslik fakulteti Musiqa ta'limi kafedrası o'qituvchisi.

Telefon: +998903483155

ANNOTATSIYA:

Bo'lajak o'qituvchini alohida ta'limga muhtoj bolalar bilan ishlashga tayyorlash jamiyat va davlatning ustuvor vazifasiga aylanadi. Inklyuziv ta'lim, bunday bolalarni maktab tizimiga kiritish va ularning to'liq ijtimoiylashuvini ta'minlash imkonini beradi. O'qituvchining muvaffaqiyatli ishlashi uchun zarur bo'lgan kompetentsiyaning asosiy xususiyatlari ta'kidlangan. Inklyuziv ta'lim nuqtai nazaridan: motivatsion, monitoring, diagnostika, mazmun, prognostik, dizayn, aks ettiruvchi, kommunikativ, konfliktologik, tadqiqot kompetentsiyalari sharoitida bolalar bilan ishlash texnologiyalari va usullari bilan ishlashga bog'liqdir. O'qituvchining muvaffaqiyatli ishlashi uchun zarur bo'lgan kompetentsiyalari taklif etilayotgan inklyuziv ta'lim universitetda psixologik-pedagogik fanlarni yangilash uchun asos bo'lib xizmat qiladi.

ПОДГОТОВКА ИНКЛЮЗИВНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ МУЗЫКИ**Аннотация:**

Подготовка будущего педагога к работе с детьми, нуждающимися в специальном образовании, становится приоритетной задачей общества и государства. Инклюзивное образование позволяет таким детям войти в школьную систему и обеспечить их полноценную социализацию. Подчеркнуты основные характеристики компетентности, необходимые для успешной работы педагога. С точки зрения инклюзивного образования: работа с детьми в условиях мотивационной, мониторинговой, диагностической, содержательной, прогностической, проектировочной, рефлексивной, коммуникативной, конфликтологической. Исследовательские компетенции зависят от работы с технологиями и методами. Инклюзивное образование, предлагающее необходимые компетенции для успешной работы преподавателя, служит основой для обновления психолого-педагогических наук в вузе.

PREPARATION INCLUSIVE EDUCATION OF FUTURE MUSIC TEACHERS**ABSTRACT:**

Preparing the future teacher to work with children who need special education becomes a priority task of the society and the state. Inclusive education allows such children to enter the school system and ensure their full socialization. The main features of the competence necessary for the successful work of the teacher are emphasized. From the point of view of inclusive education: working with children in the conditions of motivational, monitoring, diagnostic, content, prognostic, design, reflective, communicative, conflictological, research competencies. depends on working with technologies and methods. Inclusive education, which offers the necessary competencies for the successful work of the teacher, serves as a basis for updating psychological and pedagogical sciences at the university.

Asosiy qism

O'qituvchilarni inklyuziv sohadagi faoliyatga tayyorlash bugungi kunda eng dolzarb muammolardan biridir. Inklyuziv ta'limning o'ziga xos muhim jihati shundaki, bolalar va o'qituvchi bir -birlaridan o'rganishadi hamda muammolarni birgalikda xal etishadi.

Bu ta'lim bir tomonlama bo'lmasligi kerak. Imkoniyati cheklangan bolada o'ziga bo'lgan ishonchni oshirish, ko'nikma va qobiliyatini rivojlantirish, yoshligidan o'rganishni rag'batlantirishda oila ishtiroki muhim. Inklyuziv ta'lim jarayonida ota-onalar bilan ishlash ham muhim. Ta'kidlash joizki, alohida ehtiyojli ota-onalarga ularning farzandlari jamiyatning bir bo'lagi bo'lish huquqiga ega ekanini tushuntirish, bu ishonchni ularning ongiga yetkazish kerak. Mamlakatimiz ta'lim tizimida bu masalaga alohida e'tibor qaratiladi.

2020 yil oktabrda qabul qilingan Prezidentimizning alohida ta'lim ehtiyojlari bo'lgan bolalarga ta'lim-tarbiya berish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risidagi qarori bunga misol bo'la oladi. Unga ko'ra, tajriba-sinov tariqasida shaharlarda va Toshkent shahrining tumanlarida joylashgan bittadan maktablarda inklyuziv ta'lim joriy qilinadi.

Biroq, o'qituvchilarni tizimli tayyorlash zarurati inklyuziya sharoitida ishlash ancha oldin shakllana boshlagan. Har bir mamlakatda inklyuziv ta'lim tizimi o'sha yerda mavjud an'analar, urf-odat va hukmron qadriyatlar asosida shakllanadi. Shuningdek, turli xalqlarning mentaliteti hamda o'quv tizimini takomillashtirishga yo'naltirilgan qonunchilik jabhasi bu boradagi ustuvor yo'nalishni yo'lga qo'yishga samarali ta'sir ko'rsatadi. Ilmiy metodologiya nuqtai nazari, shart-sharoitlari, muayyan fan sohasida yuzaga kelgan muammoli vaziyatlari aniqlanadi. Shuning uchun old shartlarni ikkita katta guruhga bo'lish mumkin: biri o'z ichiga barcha turdagi empirik omillar va qidiruvni, yo'nalishni belgilovchi faoliyat xususiyatlarini oladi;

Ikkinchisi barcha turdagilardan iborat nazariy mulohazalarni o'z ichiga oladi. Ma'lum bir hodisaning paydo bo'lishi asosida voqelik – qiymat, ijtimoiy va uni taqozo etuvchi normativ shartlar shakllanishi va uning tizim sifatida yanada rivojlanishi lozim. Inklyuziv ta'lim tizimi uchun o'qituvchilarning kasbiy tayyorgarligini inobatga olish zarur hisoblanadi. Keling, tavsiflaylik, inklyuziv ta'limning paydo bo'lishini belgilovchi old shartlar to'plami, zamonaviy ta'lim holati, qadriyatning zaruriy sharti sifatida biz g'oyalarni ko'rib chiqish zarur hisoblanadi. O'ngi bor odam o'zini anglaydi, dunyoni og'zaki tushunchalar va hissiyotlar orqali idrok eta oladi. Qobiliyati uni tasvirlar va umumlashtirilgan sub'ektivning bir turi sifatida talqin qiladi. Bu insonparvarlik ta'limi, maqsadli modellar, shaxs ongining tuzilmalariga ta'sir qilish jarayonini belgilaydi.

Bag'rikenglik inson ongini muvaffaqiyatli shakllantirish, "Bu bir qator komponentlarning kombinatsiyasi, pertseptiv, hissiy, kognitiv va shaxs hayotining aloqa sohalari, inson hayotining ichki qiymati" D.M.ning so'zlariga ko'ra. Abdurazakova so'zlariga ko'ra, "Keng ma'noda insonparvarlikni tan olish asosida yashashning umumiy tamoyilini bildiradi.

Xulosa qilib aytganda, mamlakatimizda Nogironligi bo'lgan shaxslarning huquqlari to'g'risidagi konvensiyani ratifikatsiya qilishga har tomonlama sharoit yaratilmoqda. Inklyuziv ta'limni butun mamlakat bo'ylab rivojlantirishga qaratilgan islohotlar bunga amaliy misol bo'ladi, deb o'ylayman.

REFERENCES

1. Umarova, A. I. Q. (2021). Mustaqillik yillarida o'zbek maqom san'ati taraqqiyotining ustivor tamoyillari (anana va zamonaviylik). *Academic research in educational sciences*, 2(10), 1144-1147.
2. Умарова, А. (2021). Формирование познавательной-творческой активности у учащихся старших классов в процессе изучения творчества узбекских композиторов. *Scientific progress*, 1(5), 481-485.
3. Umarova, A. I., Miskino, S. Z. (2022). Cluster approach to the educational process in the organization of preschool education. *International Conference on Social and Humanitarian Research*, 1(2), 74-76.
4. Умарова, А. И., Мискинова, С. З., Кимсанов, О. (2022). Таълим технологиялардан фойдаланишнинг ўзига хос хусусиятлари ва аҳамияти. *Ўзбекистонда fanlararo innovatsiyalar va ilmiy tadqiqotlar*, 2(9), 207-210.
5. Умарова, А. И., Абдалова, С. Р., Мискинова, С. З. (2022). Таълим оловчиларни етакчилик қобилиятларини аниқлаш ва ташхислаш. *Ўзбекистонда fanlararo innovatsiyalar va ilmiy tadqiqotlar*, 2(9), 203-206.
6. Umarova, A. I. (2022). Bo'lajak musiqa ta'limi o'qituvchisining kasbiy kompetensiyalari. *Роль науки в развитии современного государства*, 1(1), 112-117.
7. Umarova, A. I. (2022). Children with development problems music education and correction rhythmic. *Экономика и социум*, 95(4), 507-510.
8. Умарова, А. И. Қ. (2022). Ривожланишида муаммоси бўлган болаларни музикий тарбияси ва коррекцион ритмика. *Academic research in educational sciences*, 3(3), 1058-1065.
9. Umarova, A., & Nazarova, S. (2021). O'quvchi yoshlarni komil inson qilib tarbiyalashda musiqaning o'rni. *Scientific progress*, 2(7), 1291-1294.
10. Rasulova, N. (2022). Building submodels for an adaptive learning system. *Scientific Collection «InterConf»*, (126), 71-74.
11. Ahmadaliyeva, M. S. (2022). Text and interpretation in discourse analysis. *Trends in Education Foreign Languages and International Economics*, 1(1), 382-386.
12. Ахмадалиева, М. Ш. (2022). Роль литературной критики в саморазвитии писателя. *Мугаллим*, 1(2), 14-17.
13. Давлатова, А. Р., & Ахмадалиева, М. Ш. Қ. (2021). Жадид драматургиясида баркамол шахс ва идеал жамият талқини. *Academic research in educational sciences*, 2(3), 1100-1108.
14. Madrakhimova, I. B. (2022). The interpretation of autumn in the poetry of Usman Azim. *Galaxy*, 10(10), 336-340.
15. Bahodirovna, M. I. (2022). The image of human and animals in the stories of normurad norkobilov. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 12(2), 243-245.
16. Madraximova, I. B., Muminov, Z. S. (2022). Abdulla Qahhor hikoyalarida ruhiyat tasviri. *Заманагўй таълим ҳам тарбия технологиялари*, 1(1), 358-359.
17. Умарова, А. И., & Татаева, Д. А. (2021). Реализация межпредметных связей. Использование музыки в образовательном процессе. *Преподавание биологии. Экономика и социум*, (7), 503-506.
18. Umarova, A. I., Davladiyarova, S. (2021). Formation of cognitive and creative activity in students of the senior classes in the process of studying the creativity of Uzbek composers. *The importance of*

- singing to develop speech fluid in logopedic rhythmic activities. ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА В XXI ВЕКЕ, 3(13), 692-696.
19. Тригулова, А. Х., & Умарова, А. (2020). Формирование познавательно-творческой активности у учащихся старших классов в процессе изучения творчества узбекских композиторов. Актуальные проблемы искусства: история, теория, методика. 5(15), 270-273.
20. Умарова, А. И. (2019). Хореография в развитие творческих способностей школьников. Муғаллим ҳам ўзликсиз билимлендирий, 2(5), 175-185.
21. Kimsanov, O. I. (2021). Formation of musical abilities among students of music schools. Экономика и социум, 83(4), 1-5.
22. Тригулова, А. Х., Кимсанов, О. (2021). Музыкальные способности и их значение в процессе обучения учащихся музыкальных школ. Uchinchi renessans davrida maktabgacha ta'lim-tarbiyaning roli, 2(4), 50-53.
23. Kimsanov, O. (2021). Developing musical skills in the process of studying large-scale works in art school students. Science and Education, 2(12), 597-601.
24. Trigulova, A. K., & Kimsanov, O. (2021). Musical sense of hearing and methods of its development in the process of piano performance. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 1(10), 1002-1004.
25. Kimsanov, O. I. (2022). O'quvchilarni musiqa darslarida ma'naviy va axloqiy tarbiyalash imkoniyatlari. Современные исследования в психологии и педагогике, 1(1), 240-245.
26. Miskinova, S. Z. Q. (2021). Botir zokirov ijodi va o'zbek estradasi taraqqiyoti masalalari. Academic research in educational sciences, 2(10), 1178-1181.
27. Miskinova, S. Z. Q. (2022). Bolalarda cholg'u musiqa ijrochiligini rivojlantirish. Academic research in educational sciences, 3(3), 1066-1071.
28. Miskinova, S. Z. (2022). Musiqa nazariyasi va uning tarixidan o'quvchilarga boshlang'ich bilim berish ahamiyati va mazmuni. Роль науки в развитии современного государства, 2(1), 118-123.
29. Miskinova, S. Z. (2022). Bolalarda cholg'u musiqa ijrochiligini rivojlantirish 2. Musiqa san'ati sohasida fanlarning o'qitilishining ilmiy-metodik asoslari, 2(2), 45-51.
30. Miskinova, S. Z. (2022). Development in children of instrumental musicing. Экономика и социум, 98(5), 126-129.